EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 12.10.2005
KOM(2005) 488 galīgais

Kopienas Lisabonas programmas īstenošana

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Pētniecības un inovācijas sekmēšana — ieguldījums izaugsmei un nodarbinātībai: kopēja nostāja

{SEC(2005) 1253}
{SEC(2005) 1289}

SATURS

Ievads 3

1. nodaļa Pētniecība un inovācija kā ES politikas jomu prioritāte 5

1.1. Labāks tiesiskais regulējums jauno tehnoloģiju atbalstam 5

1.2. Valsts atbalsta pārorientācija pētniecībai un inovācijai 6

1.3. Intelektuālā īpašuma atdeves un izmantošanas pilnveide 6

1.4. Pētniekiem pievilcīga vienota darba tirgus izveide 7

1.5. Valsts iepirkuma izmantošana pētniecības un inovācijas sekmēšanai 7

1.6. Labāka un plašāka nodokļu atvieglojumu piemērošana 8

2. nodaļa Pētniecība un inovācija kā ES finansējuma prioritāte 10

2.1. Valsts un privāto līdzekļu mobilizācija pamattehnoloģiju attīstībai 11

2.2. Eiropas struktūrfondi kā pētniecības un inovācijas virzītājspēks 12

2.3. Labāka finanšu pieejamība MVU 12

2.4. Valsts programmu un citu finansējuma avotu mobilizācija Eiropas pētniecības un inovācijas sekmēšanai 13

3. nodaļa Pētniecība un inovācija kā uzņēmējdarbības prioritāte 14

3.1. Intensīvāka partnerattiecību veidošana starp augstskolām un rūpniecību 15

3.2. Inovācijas centri, kā arī pētnieciskas un rūpniecības uzņēmumu kopas 15

3.3. Aktīvi uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi pētniecības un inovācijas sekmēšanai 16

3.4. Inovācijas vadība un sociālās pārmaiņas 17

3.5. Novatorisku pakalpojumu potenciāls 17

3.6. Eiropas rūpniecības pētījumu un jauninājumu pārraudzības sistēmas izveide un informācijas izplatīšanas par intelektuālo kapitālu uzlabošana 18

4. nodaļa Pētniecības un inovācijas politikas pilnveide 19

4.1. Pētniecība un inovācija kā izaugsmes un nodarbinātības valsts reformu programmu prioritāte 19

4.2. Uzlaboti politikas analīzes instrumenti 20

4.3. Atbalsts politikas apguvei un sadarbībai 20

Nobeigums 21

Kopienas Lisabonas programmas īstenošana

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Pētniecības un inovācijas sekmēšana — ieguldījums izaugsmei un nodarbinātībai: kopēja nostāja

IEVADS

Lai ES spētu noturīgi konkurēt pasaules tirgū, izšķirīga nozīme ir spēcīgas zināšanu ekonomikas izveidei. Tādēļ jaunajās Lisabonas partnerattiecībās izaugsmei un darbavietām[1] Eiropadome kā vienu no trīs galvenajām darbības jomām ir izvirzījusi *zināšanas un jauninājumus izaugsmes labā*. Šajā paziņojumā ir sīkāk aplūkoti minētajā jomā veicamie pasākumi saskaņā ar jaunajām visaptverošajām partnerattiecībām starp Kopienu un dalībvalstīm, pamatojoties uz nacionālo reformu programmu izstrādes integrētajām pamatnostādnēm[2] (IP) un Kopienas Lisabonas programmu[3]. Lai uzsvērtu pilnīgu saskaņotību ar Kopienas Lisabonas programmu un Eiropadomes apstiprinātajām integrētajām pamatnostādnēm, katras nodaļas kopsavilkumā sniegtas atsauces uz attiecīgajiem dokumentiem. Inovācijas un pētniecības politika aptver visu to jautājumu klāstu, kas ietekmē jaunu zināšanu un ideju rašanos, to izmantošanu un komercializāciju, tādēļ šīm politikas nozarēm minēto pasākumu īstenošanā ir vissvarīgākā loma.

Tikai ar enerģisku saskaņotas politikas palīdzību ir iespējams sasniegt spēcīgu un noturīgu izaugsmi. Tādēļ ES ir jāapkopo spēki, apvienojot un saskaņojot pētniecības, inovācijas un citu saistītu politiku darbību. Ir vajadzīga koordinācija starp dalībvalstu, reģionu un Eiropas līmeni, un ar Eiropas rīcību jāatbalsta un jāpapildina valsts iestāžu un privātā sektora centieni. Eiropadomes sanāksmē Barselonā 2002. gadā ir izvirzīts mērķis palielināt ES kopējās pētniecības investīcijas no 1,9% IKP tā, lai līdz 2010. gadam tās tuvotos 3% IKP, turklāt privātajam finansējumam ir jāpalielinās no 55% līdz divām trešdaļām. Lai sasniegtu šo mērķi, dalībvalstīm jāuzlabo un jānostiprina valsts pētniecības un inovācijas sistēmas, jāsekmē partnerattiecības starp valsts un privāto sektoru, jānodrošina labvēlīga regulatīvā vide, jāpalīdz attīstīt atsaucīgus finanšu tirgus, kā arī jārada pievilcīgi izglītības, mācību un karjeras apstākļi.

Barselonā izvirzītais 3% mērķis un ar to saistītais pētniecības ieguldījumu palielināšanas rīcības plāns[4] ir licis dalībvalstīm sasparoties. Gandrīz visas dalībvalstis ir izvirzījušas

---

1 „Sadarbība izaugsmes un darbavietu attīstībai. Jauns posms Lisabonas stratēģijā" (KOM(2005)24 galīgais), 2.2.2005.

2 Padomes 2005. gada 12. jūlija Ieteikumi 2005/601/EK par dalībvalstu ekonomiskās politikas galvenajām pamatnostādnēm.

3 „Kopīgi pasākumi izaugsmes un nodarbinātības sekmēšanai: Kopienas Lisabonas programma" (KOM(2005)330 galīgais) un „Kopīgi pasākumi izaugsmes un nodarbinātības sekmēšanai: Kopienas Lisabonas programmas pielikums" (SEK(2005)981).

4 KOM(2003)226 galīgais.

mērķus, kuru sasniegšanas rezultātā ES pētniecības investīcijas līdz 2010. gadam pieaugtu līdz 2,6% no IKP. Tomēr ES pētniecības attīstības tempi nav pieauguši, un tos drīzāk raksturo zināms kūtrums[5]. Vairumā dalībvalstu valsts un privāto pētniecības ieguldījumu pieaugums un politisko ierosmju mērogi un mērķi tālu atpaliek no tā, ko paredz dalībvalstu izvirzītie valsts mērķi, nemaz nerunājot par ES kopīgo mērķi. Privāto ieguldījumu līmenis ir īpaši zems. Vienlaikus pienācīga virzība uz priekšu nav vērojama arī Eiropas inovācijas jomā[6].

Pasaules valstis arvien vairāk sacenšas par pētniecības un inovācijas ieguldījumu piesaisti. Līdzās tādām šādu ieguldījumu ziņā pievilcīgām valstīm kā ASV un Japāna ir radušies jauni konkurenti, piemēram, Ķīna, Indija un Brazīlija. Ja ES vēlas saglabāt savu konkurētspēju un paturēt izveidojušos sabiedrības modeli, tai ir nekavējoties jāķeras pie plašu reformu īstenošanas. Turklāt pastāvošā konkurence ir tik ievērojama, ka, darbojoties vienatnē, nevienai dalībvalstij nav izredžu gūt panākumus. Pilnvērtīgi jāizmanto starpvalstu sinerģiju pavērtās iespējas. Tikai tā var uzlabot pētniecību un inovāciju, līdz ar to veicinot patiesu izaugsmi un jaunu darbavietu radīšanu Eiropas Savienībā. Liels līdzekļu ieguldījums P&A (pētniecībā un attīstībā) vienlaikus ar inovācijas aktivizēšanu sekmēs jaunu un labāku darbavietu skaita pieaugumu. Turklāt pētniecība un inovācija ir vajadzīga, lai ES ekonomiku kļūtu noturīgāka, meklējot ekonomiskās izaugsmes, sociālās attīstības un vides aizsardzības risinājumus, no kuriem ieguvējs ir visas iesaistītās puses.

Šis paziņojums ir tapis saistībā ar Lisabonas partnerattiecībām izaugsmei un nodarbinātībai[7]. Paziņojumā ir apskatīti visi pētniecības un inovācijas aspekti, tostarp ar tehnoloģijām nesaistīti jauninājumi. Ir precizētas Kopienas Lisabonas programmā paustās apņemšanās, sīkāk aprakstot programmā vispārīgos vilcienos minētos pētniecības un inovācijas atbalsta pasākumus, ko paredzēts īstenot. Paziņojumā ir aprakstītas ambiciozas ieceres, kas sniedzas tālāk par 3% rīcības plānu un pašreizējās inovācijas politikas mērķiem[8]. Ir nostiprināta saikne starp pētniecību un inovāciju, proti, pētniecības politikas joma ir pārsvarā jaunu zināšanu un to lietojumu meklējumi, kā arī pētniecībai piemērotu apstākļu nodrošinājums, savukārt inovācijas politikas galvenais uzdevums ir pārvērst zināšanas ekonomiskās vērtībās un komerciāli veiksmīgos pasākumos. Saskaņā ar Komisijas mērķi panākt labāku tiesisko regulējumu pasākumiem ar iespējamu ietekmi uz konkurētspēju ir paredzēts veikt ietekmes novērtējumu.

---

5 http://www.cordis.lu/indicators/publications.htm (Svarīgākie 2005. gada rādītāji zinātnes, tehnoloģijas un inovācijas jomā) un http://epp.eurostat.cec.eu.int/ (Eiropas Kopienu Statistikas biroja dati).

6 http://trendchart.cordis.lu/ (Eiropas inovācijas progresa ziņojums).

7 „Kopīgi pasākumi izaugsmes un nodarbinātības sekmēšanai: Kopienas Lisabonas programma" (KOM(2005)330 galīgais), 20.7.2005.

8 „Inovācijas politika: atjauninātā Eiropas Savienības nostāja Lisabonas stratēģijā" (KOM(2003)112 galīgais).

1. NODAĻA PĒTNIECĪBA UN INOVĀCIJA KĀ ES POLITIKAS JOMU PRIORITĀTE

Pētniecībai un inovācijai ir vajadzīga prognozējama un labvēlīga regulatīvā vide, kas spēj piesaistīt privātas investīcijas un var palīdzēt jaunu ideju pārnesē uz tirgu. Izstrādājot politiku šajās jomās, jāņem vērā arī nozaru īpatnības, MVU vajadzības un valsts pētniecības organizāciju loma, vienlaikus dodot ar ES politisko mērķu īstenošanu saistītu ieguldījumu tādās jomās kā vides aizsardzība, drošība, veselības aizsardzība un transports. Daudzi regulatīvās un administratīvās prakses aspekti ar ietekmi uz pētniecību un inovāciju ir dalībvalstu pārziņā. Tomēr Kopiena var rādīt piemēru tās kompetencē esošajās jomās un sniegt dalībvalstīm atbalstu dalībvalstu pārziņā esošajās jomās, turklāt, nevis pastiprināti iejaucoties, bet gan ar pilnveidotu un precīzāku regulējumu un stratēģijām.

Ņemot vērā iepriekš teikto, kad vien iespējams, visas dalībvalstu un ES mēroga politikas jomas ir jācenšas noskaņot uz pētniecības un inovācijas atbalsta viļņa. Vienlaikus ar izcilības veicināšanu fundamentālajā un lietišķajā pētniecībā ir jānodrošina uzņēmumu iespējas ražot, iegādāties un izmantot jaunu tirgus iespēju apguvei vajadzīgās tehnoloģijas, zināšanas un līdzekļus.

1.1. Labāks tiesiskais regulējums jauno tehnoloģiju atbalstam

Tiesiskais regulējums var gan sekmēt, gan kavēt pētniecību un inovāciju. Tas atkarīgs no tā mērķa, tostarp no regulējuma ietekmes uz komerciālo risku un tā juridiskās noteiktības, no piemērojamības laika un no iespējām pielāgot alternatīvus tehniskus risinājumus. Saskaņā ar labāka tiesiskā regulējuma iniciatīvu ar mērķi pilnveidot Kopienas tiesības tagad ir obligāti jāveic visu jauno Kopienas likumdošanas priekšlikumu ietekmes novērtējums. Cita starpā ir jānovērtē arī šo priekšlikumu ietekme uz pētniecību un inovāciju.

Izstrādājot tiesību aktus, jo īpaši produktu tirgu regulējošus dokumentus, ir svarīgi ievērot paredzamības un prognozējamības principu. Šajā nolūkā ir jāapzina gadījumi, kad pastāvošais regulējums vai standarti, vai arī to neesamība traucē jaunu tehnoloģiju izstrādi un izplatību, un kavē jaunu tirgu rašanos. Savukārt plānojot ar pētniecību un inovāciju saistītus pasākumus, ir jāņem vērā nākotnē gaidāmie regulatīvie noteikumi. **Komisija pastiprinās dialogu ar visām ieinteresētajām personām, lai apzinātu regulatīvos šķēršļus pētniecībai un inovācijai**, jo īpaši izmantojot saskaņā ar Eiropas *INNOVA* iniciatīvu izveidojamās Eiropas tehnoloģiju platformas un nozaru inovācijas speciālistu grupas. Tas atvieglos saskaņotu tehnoloģijas un regulatīvās vides attīstību.

Uzņēmējdarbības vidi ietekmē arī tiesiskā regulējuma kvalitāte un efektīva ieviešana. Tas nozīmē Kopienas regulējuma iestrādi valsts tiesību aktos bez valsts normatīvo aktu apgrūtināšanas ar lieku birokrātismu un izmantojot

Eiropas INNOVA iniciatīvu *veido nozaru jauninājumu projektu kopums, kas apvieno teorētisku analīzi un praktisku pieredzi. Iniciatīvas īstenošana sāksies 2005. gada beigās un tā sastāvēs no šādiem elementiem:*

- *Nozaru inovācijas pārraudzības iestāde ("Sectoral Innovation Watch") ar mērķi novērtēt jauninājumu ieviešanu dažādās rūpniecības nozarēs un apzināt inovāciju veicinošus faktorus un ar jauninājumu ieviešanu saistītās problēmas.*
- *Nozarēm atbilstīgu rūpniecības uzņēmumu kopu tīkli visā Eiropā labas prakses piemēru apzināšanai saistītās politikas jomās un pieredzes apmaiņas veicināšanai.*
- *Nozarēm atbilstīgu jauninājumu finansētāju tīkli, lai apzinātu attiecīgo nozaru uzņēmumu īpašās finansiālās vajadzības.*
- *Inovācijas speciālistu grupas ar attiecīgo rūpniecības nozaru augsti kvalificētu ekspertu, augstskolu mācībspēku un politikas veidotāju līdzdalību, lai apstiprinātu projektu rezultātus un izstrādātu politikas ieteikumus.*
- *Eiropas INNOVA forums virtuālas platformas veidā ar inovācijas politiku saistītu ierosmju izplatīšanai un labas prakses pieredzes apmaiņai.*

pētniecībai un inovācijai draudzīgas valsts pārvaldes prakses principus. Dalībvalstis ir aicinātas transponēt un piemērot Kopienas tiesību aktus tā, lai sekmētu pētniecību un inovāciju.

1.2. Valsts atbalsta pārorientācija pētniecībai un inovācijai

Pētniecības un inovācijas jomai kopumā vislabākā augsne ir atvērti un konkurētspējīgi tirgi. Tomēr tirgus neveiksmes var kavēt optimālu pētniecības un inovācijas rezultātu līmeņa sasniegšanu, kā izskaidrots valsts atbalsta rīcības plānā[9]. Līdzās pārējiem politikas instrumentiem valsts atbalstu var izmantot, risinot ar tirgus neveiksmēm saistītus jautājumus un mainot tirgus dalībnieku motivāciju, tādējādi sekmējot pētniecību un inovāciju. Pastāvošie noteikumi ļauj dalībvalstīm plaši izmantot valsts atbalstu pētniecības un inovācijas labā, tomēr Komisija ir paziņojusi, ka tā pārskatīs noteikumus, lai tie labāk atspoguļotu Kopienas politikas prioritātes un vajadzību pēc pētniecībai un inovācijai draudzīgākas valsts atbalsta sistēmas.

Šim nolūkam Komisija nesen izdeva konsultāciju dokumentu par **valsts atbalstu inovācijai**, kurā ierosināti konkrēti priekšlikumi uzlabot noteikumus par valsts atbalstu inovācijai, paplašināt finansēšanas iespējas, kā arī uzlabot tiesisko noteiktību. Pašlaik notiekošā pārmaiņu procesa nolūks ir valsts atbalsta apjomu pakāpeniski samazināt, vienlaikus to pastiprināti novirzot tā, lai veicinātu pasākumus ar visnoturīgāko ietekmi uz konkurētspēju, nodarbinātību un izaugsmi. Jo īpaši **Komisija plāno grozīt P & A Kopienas valsts atbalsta sistēmu** tā, lai tajā būtu labāk atspoguļotas Kopienas prioritātes, piemēram, ir paredzēts sekmēt pārrobežu pētniecības sadarbību, partnerattiecības starp valsts un privāto sektoru, pētniecības rezultātu popularizēšanu un svarīgus Eiropas mēroga pētniecības projektus. Turklāt Komisija plāno pārskatīt noteikumus par valsts atbalstu un riska kapitālu.

Komisija atbalstīs arī ekoloģiskus jauninājumus un produktivitātes palielināšanu ar ekoloģiski efektīvām metodēm saskaņā ar vides tehnoloģiju rīcības plānu, un šiem aspektiem īpašu uzmanību ir paredzēts veltīt, pārskatot vides valsts atbalsta Kopienas pamatnostādnes.

1.3. Intelektuālā īpašuma atdeves un izmantošanas pilnveide

Lielākā daļa augsto tehnoloģiju uzņēmumu uzskata intelektuālo īpašumu par savu vērtīgāko kapitālu. Pētniecības un inovācijas jomā būtiska nozīme ir intelektuālā īpašuma efektīvai un prasmīgai aizsardzībai. Ja uzņēmums nav pienācīgi nodrošinājis intelektuālā īpašuma aizsardzību, tas dažu stundu laikā var zaudēt miljonus euro. Tādēļ, ja ES vēlas piesaistīt augsto tehnoloģiju uzņēmumus, tai ir vajadzīga juridiski droša un lietotājiem draudzīga intelektuālā īpašuma aizsardzības sistēma par saprātīgu cenu. Ievērojami soļi šajā virzienā ir sperti, izveidojot Kopienas preču zīmi un nosakot Kopienas dizainparauga tiesības.

Diemžēl situācija patentu jomā nav tik iepriecinoša. Patentēšanas izdevumi uzņēmumiem ES joprojām ir daudz lielāki nekā ASV. Tas ir saistīts ar augstām ieviešanas un uzturēšanas izmaksām, kā arī ar izmaksām, kas rodas patentu apstrīdēšanas gadījumos, kad Eiropas patenti ir jāaizstāv atsevišķi katras dalībvalsts tiesā ar pretrunīgu lēmumu pieņemšanas risku. Šīs problēmas lielā mērā varētu atrisināt Kopienas patenta izveide ar vienotas patentu tiesas nodibināšanu un mazākām tulkošanas izmaksām.

---

[9] „Valsts atbalsta rīcības plāns: kā samazināt un labāk izmantot valsts atbalstu. Valsts atbalsta reformu programma 2005. - 2009. gadam" http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/action_plan/saap_en.pdf

Bet tas vēl nav viss. Intelektuālā īpašuma lietotāji savas nezināšanas dēļ nereti neizmanto pastāvošās aizsardzības iespējas. Tādēļ **Komisija nostiprinās pastāvošos informatīvos un atbalsta dienestus**, piemēram, intelektuālā īpašuma tiesību palīdzības dienestu, **un veicinās labāku sadarbību starp attiecīgajām valsts aģentūrām**. Uz Kopienas līdzfinansējumu var pretendēt kopprojekti saskaņā ar *PRO INNO* iniciatīvu un politikas koordinācijas projekti saskaņā ar PTA *OMC-NET* iniciatīvu.

Komisija arī sāks dialogu 2006. gadā ar nozares pārstāvjiem un citām ieinteresētajām personām, lai noteiktu, kas vēl būtu jādara, lai Eiropas rūpniecību nodrošinātu ar pienācīgu tiesisko regulējumu intelektuālā īpašuma tiesībām.

1.4. Pētniekiem pievilcīga vienota darba tirgus izveide

Ja ES vēlas ieņemt lielāku vietu zinātnes, tehnoloģijas un jauninājumu jomā, tai jāpiesaista lielāks skaits labāku pētnieku un pēc iespējas pilnīgi jāizmanto šie cilvēkresursi. Jārūpējas, lai spējīgākie prāti izvēlētos ar pētniecību saistītu karjeru un paliktu vai ierastos Eiropā. Pēdējos gados kopā ar dalībvalstīm ir izstrādāta un īstenota plaša un vienota ES pētniecības cilvēkresursu nostiprināšanas stratēģija.

Galīgais mērķis šajā jomā ir izveidot pētniekiem atvērtu un konkurētspējīgu Eiropas darba tirgu, palielinot prasmju un karjeras iespēju dažādību starpvalstu līmenī. Ir izdevies gūt ievērojamus panākumus valstu līmenī, īstenojot virkni pasākumu, lai likvidētu pētnieku mobilitāti kavējošus šķēršļus, ļautu pētniekiem iegūt prasmes un kompetenci, kas paver karjeras iespējas dažādās nozarēs un disciplīnās, kā arī lai palīdzētu uzlabot pētnieku statusu un karjeras attīstības iespējas[8]. Tomēr pētnieku mobilitāti joprojām traucē juridiskas, administratīvas un informatīvas problēmas, kas jo īpaši saistītas ar nodokļiem un sociālo nodrošināšanu, kā arī citādi starpnozaru un starpvalstu mobilitāti ierobežojoši šķēršļi. Šie šķēršļi jāpārvar.

Komisija atbalstīs un pārraudzīs savu ieteikumu īstenošanu attiecībā uz Eiropas Pētnieku hartu un par Pētnieku darbā pieņemšanas rīcības kodeksu. Tas pats tiks darīts attiecībā uz direktīvu par trešo valstu pētnieku uzņemšanu un uzturēšanos ilgāk par trīs mēnešiem un attiecībā uz atbilstošajiem ieteikumiem, kuri paredzēs piemērot dažus direktīvas noteikumus, kad šī direktīva un ieteikumi būs pieņemti. Dalībvalstis ir aicinātas īstenot iepriekšminētos ieteikumus, kā arī Padomes ieteikumus par trešo valstu pētnieku īstermiņa vīzām. **Komisija kopā ar dalībvalstīm turpinās izstrādāt un īstenot pasākumus, lai novērstu pastāvīgos šķēršļus, kas kavē pētnieku mobilitāti**. Komisija apņemas gādāt arī par to, lai pētnieku darbs gūtu atklātu atzinību, un aicina dalībvalstis sekot Komisijas piemēram.

1.5. Valsts iepirkuma izmantošana pētniecības un inovācijas sekmēšanai

Uzņēmēju ieguldījumu pētniecībā un inovācijā lielā mērā ietekmē tirgus situācija, jo īpaši pakalpojumu kvalitātes līmenis, ko pieprasa pircēji. Tā kā publiskais iepirkums veido 16% no ES IKP, valsts iestādes ir ietekmīgi tirgus dalībnieki. Tādēļ to rīcībā ir iespaidīgi privātu pētniecības un inovācijas ieguldījumu veicināšanas līdzekļi. Valsts iestādes var izvirzīt tādus uzņēmumu darbības noteikumus, kas uzņēmumiem dod visplašākās iespējas nākt klajā ar novatoriskiem risinājumiem. Tādējādi uzņēmumus var spēcīgi motivēt kāpināt piedāvāto produktu un pakalpojumu efektivitāti un kvalitāti, jo īpaši gadījumos, kad valsts iestādes ir šo uzņēmumu „starta" pasūtītāji, paverot tiem ceļu uz jaunu tehnoloģiju vadošajiem tirgiem. Starp tirgus sektoriem, kur valsts iestādēm ir lielas iespējas veicināt pieprasījumu pēc jaunām

tehnoloģijām, var minēt transporta, enerģētikas, vides un veselības aizsardzības, izglītības un informācijas un komunikāciju jomas.

Lai šīs iespējas īstenotu, valsts iepirkuma iestāžu ierēdņiem ir jāsaņem politiķu un vadības atbalsts un praktiska palīdzība. Politikas veidotāji un valsts iestādes jāinformē par iespējām, ko paver jaunais tiesiskais regulējums publiskā iepirkuma jomā, jo īpaši iespējas sekmēt uzņēmumu piedāvāto preču un pakalpojumu tehnoloģiskā un novatoriskā potenciāla vairošanu. Lai atbalstītu vajadzīgās pārmaiņas, ir jārada jauni instrumenti. Piemēram, vides jomā 2004. gadā ir iznākusi rokasgrāmata par videi draudzīgu publisko iepirkumu.

Komisija uzlabos informētību par priekšrocībām, ko var dot publiskā iepirkuma pārorientācija pētniecības un inovācijas sekmēšanas virzienā, un par iespējām, ko šajā ziņā paver Kopienas tiesību akti publiskā iepirkuma jomā. Šim nolūkam tiks izdota rokasgrāmata par publisko iepirkumu saistībā ar pētniecību un inovāciju.

Šis darbs, kurš pilnībā saskanēs ar publiskā iepirkuma direktīvām[10] un valsts atbalsta noteikumiem, būs jāskata plašākā kontekstā par dažādajiem veidiem, kā publiskā iepirkuma politika var veicināt Lisabonas partnerattiecību izaugsmei un darbavietām īstenošanu. Šajā sakarā Komisija nodrošinās dažādo sagatavošanā esošo iniciatīvu saskaņotību un apsvērs, kā vislabāk realizēt būtisko ieguldījumu, ko publiskā iepirkuma izmantošana var dot mūsu Lisabonas mērķu sasniegšanai. Šiem centieniem par labu nāktu arī pieredzes, tostarp labas prakses pieredzes apmaiņa starp dalībvalstu ieinteresētajām personām un valsts iepirkuma iestāžu ierēdņiem.

1.6. Labāka un plašāka nodokļu atvieglojumu piemērošana

Ar labi izsvērtu nodokļu atvieglojumu palīdzību pētniecības un inovācijas atbalsts uzņēmējdarbībā ir vienkāršāks un prognozējamāks, nekā izmantojot dotācijas, tomēr ar šāda veida palīdzību ir mazāk iespēju atbalstīt konkrētus pētniecības un inovācijas mērķus. Pēdējos gados daudzas dalībvalstis ir ieviesušas jaunas vai ievērojami paplašinājušas pastāvošās nodokļu atlaides ar nolūku veicināt ar uzņēmējdarbību saistītu pētniecību. Tagad vairākās dalībvalstīs kopējie valsts pūliņi atbalstīt uzņēmēju pētniecību lielākoties izpaužas kā nodokļu atvieglojumi. Tomēr nodokļu atvieglojumu veidi un to piemērošana dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga, līdz ar ir sadrumstalota un visai nepievilcīga nodokļu vide.

Nodokļu atvieglojumi būtībā ir dalībvalstu kompetencē. Tomēr to efektivitāti un stabilitāti ir iespējams uzlabot, apzinot un popularizējot Kopienas tiesībām atbilstīgas labas prakses piemērus un sekmējot saskaņotu pieeju visā ES kopīgiem jautājumiem, piemēram, pētniecības iestāžu pārrobežu izvietojumam, jaunu, ar pētniecību intensīvi saistītu uzņēmumu paplašināšanās vai lielu Eiropas mēroga pētniecības projektu valsts atbalsta saskaņošana. Ir vērts izpētīt nodokļu atvieglojumus piemērošanas iespējas arī cita veida jauninājumiem, piemēram, projektēšanas vai procesu tehnoloģijai. Jebkuram šādam nodokļu atvieglojumu mehānismam obligāti jābūt saskaņā ar Kopienas tiesībām.

Plānojot nodokļu atvieglojumus, uzmanība jāpievērš MVU, kas nereti izmanto ārējo pētniecību vai iegādājas jaunas tehnoloģijas, izmantojot tehnoloģiju tālāknodošanu. Jaunu, novatorisku MVU peļņa mēdz būt mazāka, un tiem var nākties ciest arī zaudējumus, tādējādi tie nevar gūt tūlītēju labumu no nodokļu atvieglojumiem tik viegli kā lielāki uzņēmumi.

---

[10] ES Direktīva 2004/17 un Direktīva 2004/18.

Komisija plāno pieņemt paziņojumu, lai P&A nodokļu atvieglojumu piemērošanu visā ES padarītāku efektīvāku, stabilāku un saskaņotāku. Paziņojumā būs sniegtas arī P&A nodokļu atvieglojumu izstrādes un piemērošanas vadlīnijas, tostarp īpaši mehānismi saistībā ar jomām, kas skar visas dalībvalstis.

Lai pētniecība un inovācija būtu Eiropas politikas jomu prioritāte:			
	Komisija:	**Dalībvalstis tiek aicinātas:**	**Atsauces**
1.1.	Paplašinās dialogu ar visām ieinteresētajām personām, lai apzinātu pētniecības un inovācijas regulatīvos šķēršļus	Transponēt Kopienas tiesību aktus tā, lai sekmētu pētniecību un inovāciju	7. un 14. IP
1.2.	Pieņems pētniecībai un inovācijai labvēlīgākus valsts atbalsta piešķiršanas noteikumus	Pilnvērtīgi izmantot jauno pētniecības un inovācijas atbalsta sistēmu	7. un 13. IP
1.3.	Atbalstīs intelektuālā īpašuma tiesību sistēmas un tās efektīvas izmantošanas pilnveides pasākumus	Pieņemt Kopienas patentu, vienlaikus pilnveidojot pašreizējo patentu sistēmu	8. IP Kopienas Lisabonas programmas I. 1. pasākums
1.4.	Atbalstīs, pārraudzīs un pilnveidos pētniecības cilvēkresursu stratēģijas pasākumu īstenošanu	Pēc to pieņemšanas īstenot ieteikumus un direktīvu par pētniecības cilvēkresursiem un citiem pētniecības līdzekļiem	7. IP Kopienas Lisabonas programmas III. 10. pasākums
1.5.	Veicinās valsts iepirkuma izmantošanu pētniecības un inovācijas sekmēšanai	Apsvērt iespējamus iepirkuma prakses grozījumus, izmantojot pieredzes apmaiņu, un likt lietā jauno tiesību aktu pavērtās iespējas	3. un 8. IP
1.6.	Sniegs vadlīnijas P&A nodokļu atvieglojumu optimālas piemērošanas sekmēšanai	Brīvprātīgi īstenot topošās vadlīnijas, ņemot vērā katras valsts apstākļus	7. IP Kopienas Lisabonas programmas III. 9. pasākums

2. NODAĻA PĒTNIECĪBA UN INOVĀCIJA KĀ ES FINANSĒJUMA PRIORITĀTE

Valsts atbalsta programmas var būtiski ietekmēt „zinātniskās bāzes izcilību un pievilcību", kā arī uzņēmumu inovatīvo veikumu. Piešķirot jebkura līmeņa valsts finansējumu, pētniecības un inovācijas jomai ir jāvelta lielāka vērība. Turklāt labāk jāizmanto dažādie valsts atbalsta mehānismi privātu ieguldījumu veicināšanai: dotācijas, pašu kapitāla instrumenti, garantiju sistēma un citi riska dalīšanas mehānismi.

Komisija jau ir darbojusies šajā virzienā, izstrādājot priekšlikumus Septītajai pētniecības pamatprogrammai[11] (PP7) un Konkurētspējas un inovācijas pamatprogrammai[12] (KIP), kā arī izmantojot struktūrfondus[13] un citus atbilstīgus instrumentus. Šie instrumenti papildina viens otru, un katram no tiem ir savs īpašs pārvaldības veids. Vairāk pūļu ir jāpieliek arī dalībvalstīm, ievērojot vietējos apstākļus un apgūstot citu valstu pieredzi.

[11] KOM(2005)119 galīgais.
[12] KOM(2005)121 galīgais.
[13] KOM(2005) 299 galīgais.

2.1. Valsts un privāto līdzekļu mobilizācija pamattehnoloģiju attīstībai

Padome un Eiropas Parlaments ir aicināti pieņemt Komisijas PP7 un KIP priekšlikumus, kas ļautu nodrošināt finanšu līdzekļus un instrumentus, ko prasa jauno Lisabonas partnerattiecību izaugsmei un darbavietām mērķi.

Attiecībā uz PP7 Komisija ierosina par galveno instrumentu saglabāt starpvalstu sadarbības projektus, kurā parasti ir iesaistīta valsts pētniecība un rūpniecība. Turklāt Komisija ierosina jaunas pieejas, kas vēl vairāk palielinās PP7 rūpniecisko nozīmību. Jo īpaši Komisija ierosina izveidot ilgstošas partnerattiecības starp valsts un privāto sektoru, sauktas par „kopīgām tehnoloģiju iniciatīvām" jomās, kur esošie mehānismi nav adekvāti, ņemot vērā izpētes darbības jomu vai nepieciešamos materiālos un cilvēkresursus. Ar to palīdzību tiks īstenotas Eiropas tehnoloģiju platformu definēto stratēģisko pētniecības programmu daļas koordinācijā ar valsts programmām un projektiem tajā pašā jomā. To mērķis būs apvienot Kopienas un valsts finansējumu, kā arī privātā sektora līdzekļus. Atbilstīgos gadījumos būs pieejami EIB aizdevumi.

Saskaņā ar PP7 ir ierosināts vēl viens jauns instruments „finansēšanas mehānisms, izmantojot riska dalīšanu". Tā mērķis ir uzlabot EIB aizņēmuma finansēšanas pieejamību dalībniekiem lielās Eiropas pētniecības darbībās, piemēram, jaunās pētniecības infrastruktūrās un lielos sadarbības projektos, ieskaitot *EUREKA*. Iesaistot EIB riska dalīšanā, finansējuma mehānisms ļaus pētniecības projektos izmantot lielākus aizdevumus un finansēt diskontējamus projektus ar lielāku riska pakāpi nekā EIB parasti varētu atbalstīt.

Komisijas PP7 programmas priekšlikumu mērķis ir arī pastiprināt MVU pētniecības un inovācijas kapacitāti. Komisija ir ierosinājusi divkāršot finansējumu, kas pieejams īpašām darbībām, lai atbalstītu pētniecības ārpakalpojuma izmantošanu mazos un vidējos uzņēmumos vai MVU apvienībās. MVU iesaiste PP7 tiks papildus veicināta, tematisko jomu satura noteikšanas procesā pienācīgi ievērojot MVU vajadzības un turpinot vienkāršot un racionalizēt administratīvās un finanšu procedūras. Turklāt Komisija turpinās sekmēt MVU dalību ES pētniecības programmās.

Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) jomā Komisija ir sākusi i2010 iniciatīvu[14]. Tajā ir uzsvērta IKT izplatības lielā nozīme inovācijas veicināšanā. Piemēram, inovācijas un zināšanu ekonomikas pamata infrastruktūras izveide nevar notikt bez fiksēto un platjoslas komunikāciju nodrošinājuma. IKT veicina jaunu lietojumu un pakalpojumu pieprasījumu un ļauj uzņēmumiem ar procesu jauninājumu palīdzību palielināt produktivitāti. KIP ir paredzēts atbalstīt plašāku IKT ieviešanu un labāku izmantošanu kā privātajā, tā valsts sektorā.

Lielas iespējas Eiropas uzņēmumu konkurētspējas paaugstināšanā paver ekoloģiskie jauninājumi, tostarp energoefektivitātes celšanas metodes. KIP priekšlikumā ir paredzēts atbalsts ievadprojektiem un ekoloģiski novatorisku tehnoloģiju pavairošanai, lai palīdzētu tās ieviest saskaņā ar vides tehnoloģiju rīcības plānu[15].

---

[14] „i2010: Eiropas informācijas sabiedrība 2010" (KOM(2005) 229 galīgais: http://europa/eu.int/information_society/eeurope/i2010/index_en.htm

[15] „Tehnoloģiju izstrāde ilgtspējīgai attīstībai: vides tehnoloģiju rīcības plāns Eiropas Savienībai" (KOM(2004)38 galīgais) http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2004/com2004_0038en01.pdf.

Tiek sniegts Kopienas papildu finansējums ar mērķi likvidēt plaisu starp pētījumiem un to rezultātu īstenošanu, piemēram, iekļaujot Eiropas tīklu budžeta pozīcijas rūpniecisku projektu atbalstam tādās jomās kā radionavigācijas sistēmas (*GALILEO*), dzelzceļš, gaisa satiksmes kontrole un citi automatizēti transporta sistēmu lietojumi.

2.2. Eiropas struktūrfondi kā pētniecības un inovācijas virzītājspēks

Struktūrfondu atbalstītajā kohēzijas politikā arvien lielāku uzmanību pievērš zināšanām, pētniecībai un inovācijai. Ja reģioni, dalībvalstis un Komisija veicina attīstību ar augšupejošu stratēģiju, kuras pamatā ir partnerattiecības un dalīta vadība, tā var izrādīties ietekmīgs izaugsmes un nodarbinātības veicināšanas instruments. Daudz ir paveikts jau saskaņā ar pašreizējo programmu laikposmam no 2000. līdz 2006. gadam; tēriņi pētniecības un inovācijas jomā mazāk attīstītajos reģionos sasniedz 7,4% no kopējā Eiropas Reģionu attīstības fonda līdzekļiem (7,5 miljardi euro), bet reģionos, kur notiek ekonomikas pārstrukturizācija, tēriņu apjoms ir 11% (2,4 miljardi euro). Komisija ir ierosinājusi dalībvalstīm nākamās programmas īstenošanas laikposmā ievērojami palielināt šīs jomas tēriņus. Tas attiecas arī uz Eiropas Sociālo fondu.

Šī nostāja ir atspoguļota Komisijas kohēzijas politikas stratēģisko pamatnostādņu projektā[16], kas paredz ar struktūrfondu palīdzību pilnīgi atbalstīt partnerattiecību izaugsmei un darbavietām mērķu sasniegšanu. No fondu līdzekļiem būs iespējams finansēt plašu ar pētniecību un inovāciju saistītu pasākumu klāstu, piemēram, reģionu un starpreģionu uzņēmumu kopas, izcilības centrus, tehnoloģiju tālāknodošanu, uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumus un pasākumus ar mērķi attīstīt cilvēkkapitālu un palīdzēt darbiniekiem un uzņēmumiem paredzēt ekonomiskas pārmaiņas un pielāgoties tām. Reģioni un dalībvalstis var izmantot struktūrfondus elastīgi, lai palīdzētu izpildīt reģionu un dalībvalstu īpašās vajadzības un liktu lietā sinerģijas ar PP7 un KIP. Novatoriskas darbības līdzfinansēs arī Eiropas lauksaimniecības fonds lauku attīstībai, lai izstrādātu jaunus augstas kvalitātes un pievienotās vērtības produktus un lai sekmētu dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. **Komisija ar stratēģisko pamatnostādņu un sadarbojoties ar dalībvalstīm un reģioniem veicinās Struktūrfondu un lauku attīstības fonda izmantošanu, lai uzlabotu zināšanas un inovāciju attīstības labā**.

Dalībvalstis ir aicinātas pilnvērtīgi izmantot struktūrfondu un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai sniegtās iespējas, lai stiprinātu un veidotu spēcīgas pētniecības un inovācijas sistēmas.

2.3. Labāka finanšu pieejamība MVU

Finanšu pieejamība uzņēmumiem, tostarp novatoriskiem MVU, joprojām sagādā rūpes. Novatoriski un ar P&A intensīvi saistīti uzņēmumi bieži sastopas ar grūtībām, meklējot finansējumu starpposmiem, kas paiet no jaunu tehnoloģiju, procesu, produktu vai pakalpojumu demonstrācijas līdz to komercializācijai. Salīdzinot ar ES galvenajiem konkurentiem, Eiropā vēl ir nepilnīgi attīstīts finanšu tirgus novatoriskiem uzņēmumiem, kas meklē finansējumu no idejas rašanās līdz paplašināšanās posmam.

---

[16] Stratēģiskās pamatnostādnes nodrošina stratēģisko pamatu jaunajām darba programmām, kas saņems atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda. Skatīt KOM(2005) 299 galīgais.

Vairāk pieredzējušiem novatoriskajiem MVU ir vajadzīgas labākas piekļuves iespējas pašu kapitāla vai pašu kapitālam pielīdzināmiem finanšu instrumentiem turpmākām investīcijām uzņēmumu potenciāla pilnīgai izmantošanai, produktu un pakalpojumu ieviešanai tirgū un turpmākas pētniecības finansēšanai. Lai panāktu, ka finanšu iestādes, privāti ieguldītāji un neoficiālie ieguldītāji (t.s. biznesa eņģeļi) uzņemas lielāku risku un maina nostāju, ir jāsekmē šo pušu ieinteresētība. Tādēļ Komisija 2006. gadā gatavojas nākt klajā ar paziņojumu par izaugsmes finansēšanas dažādajiem aspektiem un ES turpmākajiem pasākumiem.

Komisija ir nākusi klajā ar konkrētiem priekšlikumiem par to, kā uzlabot MVU piekļuvi finansējumam ar KIP palīdzību. Īstenojot priekšlikumu par strauji augošu un novatorisku MVU atbalsta mehānismu, uzlabotos un nostiprinātos Kopienas un privātu pašu kapitāla investoru riska un peļņas dalīšanas mehānismi, tādējādi ievērojami uzlabojot novatorisku uzņēmumu pašu kapitāla nodrošinājuma iespējas. Ierosinātais MVU garantiju sniegšanas mehānisms uzlabos MVU piekļuvi pašu un kvazikapitālam („mezonīna" finansējums), dalot šo darījumu risku. Tiks sniegts īpašs atbalsts MVU, kas darbojas ekoloģiskajā inovācijā. Šos instrumentus pārvaldīs Eiropas Investīciju fonds, un tie papildinās Eiropas Investīciju bankas grupas iniciatīvu par ieguldījumiem inovācijā[17]. Jāmēģina arī izveidot sinerģiju starp šiem instrumentiem un pasākumiem, kas uzlabo MVU piekļuvi struktūrfondu finansēm, tādam kā dotācijas un aizdevumi.

Turklāt Komisija pulcēs ieinteresētās personas, lai apzinātu turpmākos finanšu ieguves šķēršļus un meklētu iespējamos risinājumus. Piemēram, pašlaik MVU nevar brīvi izmantot savas intelektuālā īpašuma tiesības, lai finansētu parādsaistības, kas veido lielāko šo uzņēmumu ārējo finanšu daļu. Augsto tehnoloģiju un ar pētniecību intensīvi saistītiem MVU tas rada īpašas problēmas, jo šiem uzņēmumiem bieži vien nav cita nodrošinājuma, ko piedāvāt finanšu iestādēm, tāpēc ka intelektuālā īpašuma tiesības ir to galvenais kapitāls. Komisija rosinās finanšu aprindas, norēķinu iestādes un ar intelektuālo īpašumu saistītās aprindas izpētīt intelektuālā īpašuma tiesību novērtējuma iespējas[18].

2.4. Valsts programmu un citu finansējuma avotu mobilizācija Eiropas pētniecības un inovācijas sekmēšanai

Kopienas finansējums ar pētniecību un inovāciju saistītas darbības sekmēšanai ir tikai neliela daļa no kopējiem valstu izdevumiem Eiropā[19]. Lai kompensētu kritiskās masas trūkumu, valsts programmām ir jākļūst efektīvākām un vairāk jāpapildina citai cita, sekmējot vienotas Eiropas pētniecības un inovācijas telpas izveidi un pastāvīgi mobilizējot valsts finanses Eiropas pētniecības un inovācijas darbību atbalstam. *ERA-NET* iniciatīva[20], paverot ciešākas starpvalstu sadarbības iespējas, ir apliecinājums šādas nostājas panākumiem.

Komisija ir nākusi klajā ar priekšlikumu plašāk piemērot un nostiprināt Kopienas rīcībā esošos instrumentus ar mērķi turpināt starpvalstu sadarbības un koordinācijas sekmēšanu starp reģionālajām un valstu programmām, kas atbalsta pētniecību un inovāciju. Tie sniegs tiešu Kopienas atbalstu dalībvalstīm kopīgu pētniecības un inovācijas programmu izstrādei un īstenošanai. Minēto instrumentu vidū ir *ERA-NET* Plus programma, jaunas, saskaņā ar PP7 paredzētas iniciatīvas saistībā ar EK Līguma 169. pantu, un KIP

---

17 Iniciatīva „Jauninājumi 2010": http://www.eib.eu.int/site/index.asp?designation=i2i

18 Skatīt arī pasākumus saistībā ar informēšanu par intelektuālo kapitālu 3.5. iedaļā.

19 Piemēram, PP6 paredzētais finansējums ir tikai 5% no Eiropas kopējā pētniecībai piešķirtā valsts finansējuma.

20 http://www.cordis.lu/coordination/era-net.htm

***PRO INNO** iniciatīvas mērķis ir sekmēt starpvalstu sadarbību starp inovācijas institūcijām un programmām, un tā paredz:*

- *izveidot INNO mācību platformu, lai apzinātu un analizētu ar inovācijas atbalstu saistītu labu praksi, izmantojot kolēģu vērtējumu un ietekmes novērtējuma analīzi,*
- *atbalstīt INNO tīklu izveidi, kas ļautu sapulcināt reģionālo un valsts inovācijas programmu vadītājus, tādējādi sekmējot starpvalstu sadarbību,*
- *ar INNO pasākumu palīdzību atbalstīt konkrētas starpvalstu inovācijas iniciatīvas, kā arī partnerattiecības starp valsts un privāto sektoru.*

Uzaicinājums iesniegt priekšlikumus būs 2005. gada oktobrī.

uzņēmējdarbības jauninājumu atbalsta shēma, kuras pamatā būs *PRO INNO* iniciatīva, ko plānots sākt 2006. gada vidū.

Izņemot Apvienoto Karalisti, gandrīz visās pārējās ES valstīs dāvinājumi ir nepietiekams pētniecības (jo īpaši fundamentālās pētniecības) finansējuma avots. Tādēļ pētniecībai vajadzīgo līdzekļu vākšanā jāpaplašina labdarības fondu loma. Tas ir saistīts ar virkni juridisku, regulatīvu un ar nodokļiem saistītu jautājumu risināšanu. Lai līdzekļu ziedotāji fondiem uzticētos, fondu darbībai jākļūst pārredzamākai un saprotamākai. **Komisija pēta veidus un iespējas, kā attīstīt un izmantot labdarību kā pētniecības finansējuma avotu**.

	Lai pētniecība un inovācija būtu ES finansējuma prioritāte:		
	Komisija:	**Dalībvalstis tiek aicinātas:**	**Atsauces**
2.1.	Sekmēs struktūrfondu kā pētniecības un inovācijas virzītājspēka izmantošanu	Pieņemt Komisijas priekšlikumus par Kohēzijas fondu un struktūrfondiem un pilnvērtīgi izmantot jauno iespēju plašo klāstu, ko pētniecības un inovācijas attīstībai paver šie fondi un Lauku attīstības fonds	Kopienas Lisabonas programmas II. 1. – 3. un III. 1. un 2. pasākums
2.2.	Uzlabos finansējuma pieejamību novatoriskiem MVU	Pilnvērtīgi izmantot pašu kapitāla un garantiju mehānismu iespējas un iesaistīt finanšu aprindas finansējuma pieejamības atvieglošanā	8. un 15. IP
2.3.	Atbalstīs jaunu tehnoloģiju izstrādi un veicināt to ieviešanu tirgū	Kopā ar Eiropas Parlamentu pieņemt Komisijas priekšlikumus par Septīto pētniecības pamatprogrammu un par Konkurētspējas un inovācijas pamatprogrammu	Kopienas Lisabonas programmas II. 4. un 5. pasākums
2.4.	Mobilizēs valsts un reģionālās pētniecības un inovācijas programmas un citus finansējuma avotus	Pilnvērtīgi izmantot Kopienas atbalsta shēmas starpvalstu sadarbības sekmēšanai	8. IP Kopienas Lisabonas programmas II. 4. pasākums

3. NODAĻA PĒTNIECĪBA UN INOVĀCIJA KĀ UZŅĒMĒJDARBĪBAS PRIORITĀTE

Ja tā ir uzņēmējdarbības prioritāte, pētniecība un inovācija var kļūt par peļņas un izaugsmes virzītājspēkiem. Bieži arī novēro, ka uzņēmējdarbība ir novatoriska tad, ja tiek veidotas uzņēmumu kopas un tīkli. Valsts politika nevar radīt uzņēmumu kopas, bet valsts finansējums var tām palīdzēt. Lai ar ES zinātniskās bāzes palīdzību varētu nostiprināt tās rūpniecisko bāzi, ir ievērojami jāuzlabo sadarbība starp valsts pētniecības un rūpniecības nozarēm.

Labāka informētība par tendencēm privāto pētniecības ieguldījumu un inovācijā, jo īpaši attiecībā uz atsevišķām nozarēm, var nākt par labu gan uzņēmējdarbībai, gan politikai.

Izstrādājot pētniecības un inovācijas politiku, lielāka uzmanība ir jāpievērš nozaru vajadzībām, uzlabojot arī uzņēmējdarbības atbalsta dienestu darbību ar mērķi sekmēt tehnoloģiju pārņemšanu un uzņēmējdarbības jauninājumus, lai jo īpaši palīdzētu MVU pārvarēt šiem uzņēmumiem raksturīgās grūtības un kļūt par Eiropas tīklu dalībniekiem.

3.1. Intensīvāka partnerattiecību veidošana starp augstskolām un rūpniecību

Viena no Eiropas pētniecības un inovācijas sistēmas vājajām vietām ir nepietiekama sadarbība pētniecības jomā un zināšanu izplatīšana starp valsts pētniecības organizācijām (VPO), jo īpaši augstskolām, un rūpniecības nozarēm. Lai gan vairākas dalībvalstis šajā jomā ir ieguldījušas vērā ņemamu darbu, nereti tas nav sniedzies tālāk par vienas valsts perspektīvu. Tādēļ ES spēkā esošajiem noteikumiem un praksei ir raksturīga sadrumstalotība, kas jo īpaši attiecas uz valsts finansētu pētījumu rezultātu īpašumtiesībām un līgumsaistībām starp VPO un rūpniecības nozarēm.

Saskaņotāki noteikumi un prakse visā ES nostiprinātu saiknes starp VPO un rūpniecības nozarēm un kāpinātu šādas sadarbības ietekmi. Augstskolu un rūpniecības nozaru pārrobežu partnerattiecībām pētniecības jomā līdz ar to būtu radīti līdzvērtīgi konkurences apstākļi un pieaugtu to ieguldījums Eiropas pētniecības un inovācijas telpas izveidē.

Šā mērķa sasniegšanai **Komisija pieņems paziņojumu, kurā būs definētas ES pamatnostādnes ar pētniecību saistītas sadarbības un zināšanu izplatīšanas uzlabošanai starp VPO un rūpniecības nozarēm**, un aicinās dalībvalstis un ieinteresētās puses šīs pamatnostādnes īstenot brīvprātīgi un elastīgi. Izstrādājot pamatnostādnes, Komisija ņems vērā esošo labo praksi (gan dalībvalstīs, gan ieinteresētajās aprindās), piemēram, vairāku Eiropas rūpniecības un akadēmisko apvienību izvērsto atbildīgu partnerattiecību (Responsible Partnering) iniciatīvu[21].

Turklāt Komisija nāks klajā ar priekšlikumiem par augstskolu lomas nostiprināšanu Eiropas pētniecības un tehnoloģiju izstrādes procesā, tostarp saistībā ar tādiem aspektiem kā uzņēmēju aprindām paredzētas un sadarbības procesā radītas jaunas zināšanas un zināšanu izplatīšana sabiedrībā. Saskaņā ar PP7 īstenojamā mobilitātes programma „Partnerattiecības un saiknes starp rūpniecību un augstskolām" paplašinās zināšanu apmaiņu ar kopēju pētniecības partnerattiecību izveidi, piesaistot arī pieredzes bagātus pētniekus, uz laiku nosūtot darbiniekus utt. Jaunajā P&A valsts atbalsta regulējumā Komisija precizēs partnerattiecības starp augstskolām un rūpniecību attiecībā uz valsts atbalsta noteikumiem.

3.2. Inovācijas centri, kā arī pētnieciskas un rūpniecības uzņēmumu kopas

ES ir daudz dinamisku rūpniecības uzņēmumu kopu, tomēr tās ir mazākas nekā ASV un nav tik integrētas. Tādēļ pētniecība un inovācija cieš no iekšējam tirgum raksturīgās sadrumstalotības. Lai inovācijas centri un uzņēmumu kopas kļūtu iespējami pievilcīgākas ārvalstu ieguldītājiem, šiem centriem un kopām ir jāiegūst kritiskā masa.Tos nevar radīt no nekā, centru un kopu pamatā ir jābūt spēcīgai rūpnieciskajai bāzei, kā arī labām un uzticības pilnām attiecībām starp zinātni un rūpniecību.

Lai uzņēmumu kopas varētu sekmīgi attīstīties, būtiska nozīme ir tīklu izveidei gan kopu iekšienē, gan starp kopām, kas viena otru papildina. Uzņēmumu biznesa radošā potenciāla

---

[21] *EIRMA*, *EUA*, *Proton* un *EARTO* „Atbildīgu partnerattiecību rokasgrāmata", http://www.eirma.asso.fr.

*„**Zināšanu reģionu**" iniciatīva atbalstīs starpvalstu zināšanu apmaiņu un sadarbību pētniecisku uzņēmumu kopu starpā, tuvinot reģionālās iestādes un attīstības aģentūras, valsts pētniecības organizācijas, rūpniecības nozaru pārstāvjus un citas svarīgas ieinteresētās puses. Galvenās darbības jomas:*

- *reģionālu uzņēmumu kopu pētniecības programmu analīze, izstrāde un īstenošana, kā arī sadarbība starp kopām,*
- *pētniecībā attīstītāko reģionu „padomdevēja" atbalsts pētniecības jomā mazāk attīstītiem reģioniem,*
- *pasākumi pētniecības jomas pārstāvju un institūciju ciešākai iesaistei reģionu saimnieciskajā dzīvē.*

kāpināšanā būtiska loma ir mācību un pētniecības centriem, finanšu iestādēm, inovācijas un intelektuālā īpašuma konsultantiem, vietējām un reģionālām attīstības aģentūrām un citām atbalsta organizācijām. Nepārtraukti pieaugošā produktu un procesu sarežģītība un vajadzība iesaistīt tādus dienestus kā, piemēram, apkopes, loģistikas un tirgzinības dienesti, rada grūtības arī sekmīgākajām kopām. Šīs grūtības var palīdzēt pārvarēt kopu sadarbība.

Dalībvalstis ir aicinātas izstrādāt ar inovācijas kopu un centru darbību saistītu reģionālu un valsts politiku, izmantojot Eiropas struktūrfondu piedāvāto atbalstu. Dalībvalstu un reģionu centienus veicinās un atbalstīs vairāki ES pasākumi. Komisija dalībvalstis nodrošinās ar ceļvedi, kurā būs analizētas ES pastāvošo uzņēmumu kopu stiprās puses un stratēģijas. **Ar Eiropas *INNOVA* iniciatīvas atbalstu rūpniecības uzņēmumu kopām būs vieglāk veidot tīklus** ar mērķi kāpināt starpvalstu sadarbību un apgūt citu valstu pieredzi par uzņēmumu kopu veidošanu un sekmīgu darbību.

Visbeidzot, **saskaņā ar PP7 ir ierosināts piešķirt vairāk līdzekļu, lai turpinātu Kopienas „Zināšanu reģionu" iniciatīvu**, ar kuras atbalstu notiek pētniecisku uzņēmumu kopu izveides politikas izstrāde un īstenošana.

3.3. Aktīvi uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi pētniecības un inovācijas sekmēšanai

Eiropas Savienības biznesa ekonomikā ievērojamu vietu ieņem MVU, ES-25 valstīs MVU ir nodarbināti 66% no privātā sektora darba ņēmējiem un MVU rada 57% no ES-25 pievienotās vērtības. Tomēr daudziem MVU nākas saskarties ar nelieliem uzņēmumiem raksturīgām grūtībām tādās jomās kā inovācija, informācijas pieejamība, tīkli un partneru meklējumi. Valsts iestāžu uzdevums ir pārvarēt ar šīm grūtībām saistītās tirgus neveiksmes, sekmējot tehnoloģiju ieviešanu MVU un nostiprinot MVU spējas izstrādāt, iegādāties, pielāgot un izmantot jaunas tehnoloģijas.

Tādēļ ES inovācijas politika atvieglo starpvalstu tehnoloģiju tālāknodošanu starp uzņēmumiem un iedrošina uzņēmumus nākt ar jauninājumiem tirgū, jo īpaši ar jauninājumu apmaiņas centru (*Innovation Relay Centres*[22]) tīkla palīdzību, kas novērš pastāvošās tirgus nepilnības, paverot reģioniem ceļu uz Eiropas mēroga sadarbību un papildinot vispārējas zināšanas ar Eiropas ekspertu zināšanām un kontaktu iespējām. **Komisija turpinās atbalstīt jauninājumu apmaiņas centru tīklu, veicinot sinerģiju izveidi ar citiem uzņēmējdarbības atbalsta tīkliem**, piemēram, Eiropas informācijas centriem, iespēju robežās veidojot t.s. „vienas pieturas" jeb vienotus centrus un pilnveidojot un paplašinot sniegto pakalpojumu klāstu, efektivitāti un kvalitāti. Komisija arī mudina veidot tīklus, lai pastiprinātu inovāciju ar starpreģionu sadarbības palīdzību struktūrfondu ietvaros. Plānotie uzlabojumi skars galvenokārt starpvalstu tehnoloģiju tālāknodošanu un partneru meklējumus novatorisku MVU, pētniecības organizāciju un lielu uzņēmumu starpā.

---

22 http://irc.cordis.lu/

3.4. Inovācijas vadība un sociālās pārmaiņas

Sekmīgas inovācijas priekšnoteikums uzņēmumos ir „inovācijas vadība". Daudzi uzņēmumi, jo īpaši MVU, sastopas ar novatorisku produktu plānošanas, ieviešanas un mārketinga, kā arī ražošanas procesu novatorisku pārmaiņu īstenošanas grūtībām. Inovācijā nevar gūt panākumus, neņemot vērā cilvēcisko faktoru. Lai Eiropas cilvēkkapitāla rīcībā būtu inovācijai vajadzīgās modernās prasmes un zināšanas, līdzās stratēģijas 1.4. iedaļā minētajām pētniecības prasmēm un pētniecības karjeras jautājumiem būtiska nozīme ir tālākizglītībai un apmācībai. Cita starpā ir jāapgūst uzņēmējdarbības iemaņas un jābūt gataviem uzņemties risku.

Visiem uzņēmumiem neatkarīgi no to lieluma ir elastīgāk jāpiemērojas straujām pieprasījuma pārmaiņām, jāpielāgojas jaunām tehnoloģijām, piemēram, IKT un e-uzņēmējdarbībai, un jāspēj nepārtraukti ieviest jauninājumus, lai saglabātu konkurētspēju. Tādēļ, kā uzsvērts Eiropas nodarbinātības stratēģijā, ir jāsekmē un jāpopularizē novatoriska darba prakse. Strukturālu un sociālu pārmaiņu atvieglošanā svarīga ir arī Izglītības un mācību programma 2010. gadam[23] un Integrētā rīcības programma mūžizglītības jomā[24].

Jauninājumi ir atkarīgi no ieguldījumiem cilvēkos un prasmēs. Inovācijas un pētniecības atbalsts atspoguļo arī uzņēmumu sociālo atbildību[25]. Brīvprātīgas iniciatīvas, kas sniedzas tālāk par juridiskām, līgumiskām un citādām prasībām, var celt uzņēmumu konkurētspēju un sekmēt sociālus un vides jauninājumus, kuru rezultātā ieguvēji ir gan uzņēmumi, gan sabiedrība. **Komisija atbalstīs šādu novatorisku ar uzņēmumu sociālo atbildību saistītu praksi Eiropas uzņēmumos**.

Lai veicinātu labas prakses izplatību inovācijas vadības jomā, Komisija sekmēs jaunu pašnovērtējuma instrumentu izveidi, ko reģionālās un valsts inovācijas institūcijas varēs izmantot MVU labā. Turklāt **Komisija veicinās jaunas Eiropas jauninājumu balvas radīšanu**, kas būs augstākais apbalvojums šajā jomā un ļaus sekmīgākajiem Eiropas novatoriskiem uzņēmējiem kļūt redzamākiem.

3.5. Novatorisku pakalpojumu potenciāls

Izaugsmes un nodarbinātības jomā svarīgu vietu ieņem pakalpojumu nozare. Pašlaik jauninājumi pakalpojumu jomā izpaužas galvenokārt kā patērētāju pieprasījuma diktēti jauni piedāvājumi. Bet arī pakalpojumu jomā palielinās pētniecības ieguldījumi, un to ietekmē jaunu tehnoloģiju ieviešana.

Atzīstot pakalpojumu jomas jauninājumu pieaugošo nozīmi Eiropas tautsaimniecībā, **līdz 2006. gada beigām Komisija izstrādās stratēģiju inovācijas veicināšanai ES pakalpojumu jomā**, pamatojoties uz uzņēmējdarbības pakalpojumu Eiropas foruma ieteikumiem par darbu un politiku[26]. Inovācijas atbalsta mehānismus pieskaņos konkrētām

---

23 Komisijas paziņojums „Izglītība un mācības 2010: neatliekamas reformas Lisabonas stratēģijas panākumu nodrošināšanai" (KOM(2003) 685 galīgais), 11.11.2003. http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/et_2010_en.html

24 Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par integrētas rīcības programmas īstenošanu mūžizglītības jomā (KOM(2004)474 galīgais), 14.7.2004.

25 Uzņēmumu sociālā atbildība ir sociālu un vides aspektu iekļaušana uzņēmējdarbībā un attiecībās ar ieinteresētajām personām, ko uzņēmumi veic brīvprātīgi (KOM(2002)347).

26 http://europa.eu.int/comm/internal_market/services/brs/forum_en.htm

pakalpojumu jomas vajadzībām, un ir paredzēti īpaši pasākumi, kas ļaus labāk novērtēt ar jauninājumus pakalpojumu jomā.

3.6. Eiropas rūpniecības pētījumu un jauninājumu pārraudzības sistēmas izveide un informācijas izplatīšanas par intelektuālo kapitālu uzlabošana

Lai gan Eiropas vadošo uzņēmumu ieguldījumu līmenis pētniecībā daudzās nozarēs ir pielīdzināms ASV un Japānas ieguldījumiem, ES pētniecības deficītu izraisa galvenokārt nepietiekams privātā sektora ieguldījums, kam par iemeslu daļēji ir atšķirīgas nozaru proporcijas. Dažās svarīgākajās ar pētniecību intensīvi saistītās rūpniecības nozarēs ES produktivitātes līmenis ir zemāks nekā ASV vai Japānā[27]. Šie un citi, nereti ar konkrētām nozarēm saistīti iemesli kavē ES inovāciju un konkurētspēju.

Lai gan dalībvalstīs ir pieejama plaša informācija un analīze par ieguldījumiem rūpniecības pētījumos un situāciju inovācijas jomā, jāuzlabo datu pieejamība un salīdzināmība uzņēmumu un nozaru līmenī, lai labāk izprastu faktorus, kas nosaka ieguldījumu tendences, lai apzinātu nākotnē risināmo uzdevumus un paredzētu šķēršļus un iespējas lielākai ieguldījumu veikšanai pētniecībā un inovācijā.

Kā izklāstīts jaunākajā paziņojumā par rūpniecības politiku[28], **Komisija izveidos Eiropas rūpniecības pētījumu un jauninājumu pārraudzības sistēmu**. Tās pamatā būs dažādu statistikas un analītikas instrumentu koordinēta izstrāde un izmantošana. Šim nolūkam Komisija paplašinās privāto pētniecības ieguldījumu pārraudzību un analīzi, papildinot ikgadējo Eiropas progresa ziņojumu par ieguldījumiem rūpniecības pētījumos, jo īpaši ar nozaru gaidāmo attīstības virzienu gada pārskatiem. Turklāt šīs sistēmas **pamatā** būs nozaru inovācijas novērošanas struktūra ("*Sectoral Innovation Watch*"), kas izstrādās ziņojumus par rezultātiem un praksi un kas kontrolēs un salīdzinās inovācijas sistēmas. Šī informācijas sistēma palīdz politikas veidotājiem optimalizēt pētniecības un inovācijas politiku, lielāku uzmanību pievēršot nozaru vajadzībām un specifikai, kā arī palīdz rūpniecības nozarēm un firmām uzlabot konkurētspēju. Augsta līmeņa ieinteresēto personu grupa, kurā iesaistīta rūpniecības pārstāvji un politikas veidotāji, sniegs konsultācijas un atbildes par šīs darbības galveno tēmu un to, cik tā nozīmīga konkurētspējai.

Tikai nedaudzi uzņēmumi sistemātiski novērtē savu intelektuālo kapitālu – vērtību, kas radīta ar pētniecības un citu zināšanu resursu palīdzību. Nepietiekams intelektuālā kapitāla novērtējums var novest pie finanšu tirgu noslieces tradicionālo, nevis intensīvi pētniecisko uzņēmējdarbības metožu atbalsta virzienā un attiecīga uzņēmumu iekšējā līdzekļu sadalījuma. Lai gan jo īpaši iekšējās vadības lietošanai ir izstrādātas vairākas intelektuālā kapitāla novērtējuma un paziņošanas metodes, uzņēmumi nesteidzas tās ieviest. **Komisija palīdzēs, lai arī turpmāk tiktu veicināta šo metožu izstrāde un izmantošana, vienlaikus pilnveidojot definīciju un metožu vienotību visā ES.** Šeit būs jāņem vērā ieinteresēto pušu uzskati un pārmaiņas noteikumos par atskaitēm.

Lai pētniecība un inovācija būtu uzņēmējdarbības prioritāte:			
	Komisija:	**Dalībvalstis tiek aicinātas:**	**Atsauces**

[27] http://eu-iriscoreboard.jrc.es/
[28] KOM(2005)474 galīgais.

3.1.	Izstrādās ES pamatnostādnes ar pētniecību saistītas sadarbības un zināšanu izplatīšanas uzlabošanai starp valsts pētniecības iestādēm un rūpniecības nozarēm	Īstenot pamatnostādnes, ievērojot katras valsts īpašos apstākļus	III. 10. Kopienas Lisabonas programma
3.2.	Sekmēs inovācijas centru, kā arī pētniecisku un industriālu uzņēmumu kopu darbību	Veidojot inovācijas centrus, pilnvērtīgi izmantot struktūrfondu līdzekļus un piedalīties ES uzņēmumu kopu iniciatīvās	8. un 10. IP III. 1. Kopienas Lisabonas programma
3.3.	Nodrošinās uzņēmumiem, jo īpaši MVU, īpašus uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumus pētniecības un inovācijas sekmēšanai	Uzņēmumu, jo īpaši MVU, inovācijas atbalsta pakalpojumu uzlabošanai pilnvērtīgi izmantot struktūrfondus un jauninājumu apmaiņas centrus	8. un 15. IP III. 1. Kopienas Lisabonas programma
3.4.	Veicinās labu praksi inovācijas vadības jomā	Veicināt jaunu instrumentu izmantošanu inovācijas vadībā un apsvērt iespēju apbalvot par jauninājumiem	8. un 15. IP
3.5.	Izstrādās un īstenos stratēģiju inovācijas veicināšanai pakalpojumu jomā	Apsvērt inovācijas veicināšanas veidus pakalpojumu jomā	8. IP
3.6.	Paplašinās privāto pētniecības ieguldījumu un nozaru inovācijas situācijas pārraudzību un analīzi	Ņemt vērā ES līmeņa pārraudzības un analīzes rezultātus.	LSĪ[29] 6. nodaļa

4. NODAĻA PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJAS POLITIKAS PILNVEIDE

Pašlaik ES ir vērojams raibs, atšķirīgām vietējām situācijām pielāgots valsts un reģionālu pētniecības un inovācijas sistēmu klāsts. Lai uzlabotu to efektivitāti, ir vajadzīga sistemātiskāka dalībvalstu sadarbība, risinot starpvalstu jautājumus un veidojot sinerģijas starp pētniecības un inovācijas sistēmām. Reģionu, dalībvalstu un Eiropas institūciju saskaņotas un savstarpēji atbalstošas politikas izstrāde ir būtisks faktors Eiropas pētniecības un inovācijas telpas nostiprināšanā un plašākai un pastāvīgai ekonomiskajai izaugsmei, kā arī vairāk un labāku darbavietu radīšanai veltīto jauno Lisabonas partnerattiecību īstenošanā.

Komisija nodrošinās plašas ekonomiskās un politiskās analīzes pamatu un pavērs politikas veidotājiem vairāk iespēju efektīvi apgūt savstarpēju pieredzi un paplašināt starpvalstu koordināciju un sadarbību.

4.1. Pētniecība un inovācija kā izaugsmes un nodarbinātības valsts reformu programmu prioritāte

Pētniecības un inovācijas politika ir viena no pārskatītās Lisabonas stratēģijas prioritātēm. Padome ir pieņēmusi jaunu integrētu pamatnostādņu kopumu[30], kas palīdzēs dalībvalstīm

[29] „Sadarbība izaugsmes un darbavietu attīstībai. Nākamie soļi pārskatītās Lisabonas stratēģijas īstenošanā" (LSĪ) SEK(2005)622/2.

izstrādāt savas nacionālās reformu programmas. Dalībvalstīm katru gadu būs jāsniedz atskaites par pētniecības un inovācijas grūtībām, mērķiem, politikas pārmaiņām un sasniegtajiem rezultātiem. Īpaši ir paredzēts izcelt paveikto saskaņā ar Kohēzijas fonda un struktūrfondu līdzfinansētajām darba programmām.

Vairākās dalībvalstīs nacionālo reformu programmās pētniecībai un inovācijai būtu jāpiešķir prioritāra loma. **Komisija vajadzības gadījumā veiks ar pētniecības ieguldījumu mērķiem un inovācijas politikas attīstību saistīto nacionālo reformu programmu aspektu analīzi.** Divpusēji dialogi ar dalībvalstīm palīdzēs apzināt to iespējamās stiprās un vājās puses, kā arī piemērotus politiskus pasākumus, lai uzlabotu apstākļus pētniecībai un inovācijai.

4.2. Uzlaboti politikas analīzes instrumenti

Lai izstrādātu piemērotu politiku ieguldījumu pastiprināšanai pētniecībā un inovācijā, ir jāveic pārliecinoša pašreizējās ekonomiskās situācijas un politikas analīze. Informācijai un analīzei jāaptver tādi aspekti kā sastaptās grūtības, paredzētie pasākumi, to izpilde un rezultāti, kā arī pētniecības un inovācijas sistēmu darbība. Šādu analīzi var veikt, izmantojot piemērotus indikatorus un salīdzinošus pētījumus, kā arī konkrētu gadījumu labas prakses piemērus. Analīze pakāpeniski jāpaplašina reģionu līmenī.

Lai to sasniegtu, **Komisija kopīgi ar dalībvalstīm turpinās izstrādāt savstarpēji papildinošus instrumentus: jauninājumu Eiropas attīstības virzienu ceļvedi un valsts pētniecības politikas informācijas sistēmu (*ERAWATCH*)**. Šeit ietilps Inovācijas rezultātu apkopojums un svarīgāko pētniecības rādītāju apkopojums. Šie instrumenti būs galvenie jaunās izaugsmes un nodarbinātības Lisabonas partnerības pārraudzības elementi un sniegs labas prakses analīzi, kas būs plaši piemērojama valsts pētniecības un inovācijas sistēmu stipro pušu turpmākai attīstībai un vājo vietu likvidēšanai. Tie būs saistīti ar nākotnē paredzēto starpiestāžu portālu, kas nodrošinās vienu piekļuves vietu ES tīmekļa resursiem par zinātni, pētniecību un inovāciju.

4.3. Atbalsts politikas apguvei un sadarbībai

Lai atbalstītu pētniecību un inovāciju attiecībā uz to rezultātu tālāknodošanas spēju un iespējamās īstenošanas metodes, ņemot vērā reģionu un valstu īpatnības, ir jāturpina apgūt politiku un jānovērtē labas prakses piemēri. **Komisija turpinās Eiropas platformu izveidi labas prakses pieredzes apmaiņai un apstiprināšanai**, kurās piedalās attiecīgās ieinteresētās puses un tiek ņemti vērā kolēģu vērtējumi. Šajā procesā Komisija sekmēs arī kopīgu nostāju attiecībā uz starpvalstu jautājumiem un sistemātiskākas novērtējuma kultūras izveidi ES.

Pētniecības politikas koordinācija notiek Eiropas Savienības Zinātnes un tehnisko pētījumu komitejas (ZTK) paspārnē. Lai šis process kļūtu efektīvāks, Komisija aicinās ZTK vajadzības gadījumā rīkot ģenerāldirektoru līmeņa tikšanās. Turklāt ir sākta eksperimentālas programmas īstenošana, lai sniegtu atbalstu pētniecības politikas jomas augšupejošas koordinācijas iniciatīvām, ar ko ir nākušas klajā virkne valstu un reģionu (PTA *OMC-NET*). Turpmāka šā

---

[30] Jo īpaši skatīt 7. pamatnostādni (palielināt un uzlabot P&A ieguldījumus, jo īpaši privātuzņēmēju ieguldījumus) un 8. pamatnostādni (atbalstīt visu veidu jauninājumus) Padomes 2005. gada 12. jūlija Ieteikumos 2005/601/EK par dalībvalstu un Kopienas ekonomikas politikas galvenajām pamatnostādnēm (2005. - 2008. gadam), OV L 205, 6.8.2005., 28. lpp.

***RTD OMC-NET** iniciatīva, izsludinot priekšlikumu iesniegšanu, atbalsta vairāku valstu un reģionu izvērstās iniciatīvas, vajadzības gadījumā piesaistot arī citas ieinteresētās puses. Izvēlētie pasākumi*

- *ar paplašinātu pieredzes apmaiņu, kolēģu vērtējuma un labas prakses apzināšanas palīdzību sekmēs valsts politikas efektivitāti,*
- *noskaidros jautājumus ar lielu starpvalstu nozīmi, kuru risināšanai par labu nāktu saskaņota vai kopīga dalībvalstu rīcība vai savstarpēji papildinoši valsts un ES mēroga pasākumi,*
- *sagatavos pamatu ieinteresēto dalībvalstu saskaņotai rīcībai un attiecīgos gadījumos pamatu Kopienas tiesību aktiem vai pamatnostādnēm.*

projekta izstrāde ir paredzēta PP7. Tiks izveidota efektīva saikne ar uzņēmumu politikas grupu, kas koordinēs ar inovācijas politiku saistītus jautājumus.

Lai atvieglotu turpmāku inovācijas jomas politikas apguvi un attīstību, Komisija pilnveidos pastāvošos inovācijas stratēģiju izstrādes un salīdzināšanas instrumentus, piemēram, reģionālās inovācijas stratēģijas, ar kuru palīdzību reģioni var sekmēt savas inovācijas sistēmas. Darbu šajā virzienā papildinās un sekmēs topošā INNO mācību platforma ar uzsvaru uz starpvalstu sadarbību. Komisija piesaistīs pastāvošās reģionālās pētniecības un inovācijas mācību platformas Eiropas novatorisku reģionu platformai, tādējādi sapulcinot vienkopus reģionu un valstu ieinteresētās puses un sniedzot labas prakses un atsevišķu piemēru analīzi.

Lai pilnveidotu pētniecības un inovācijas valdību Eiropā:			
	Komisija:	**Dalībvalstis tiek aicinātas:**	**Atsauces**
4.1.	Pārraudzīs un atbalstīs valsts pētniecības un inovācijas politikas attīstību saistībā ar jaunajām Lisabonas partnerattiecībām izaugsmei un nodarbinātībai	Sniegt atbilstīgas atskaites par nacionālo reformu programmu valsts pētniecības un inovācijas politikas attīstību saistībā ar jaunajām Lisabonas partnerattiecībām izaugsmei un nodarbinātībai	Kopienas Lisabonas programmas 2. nodaļa LSĪ 3. un 6. nodaļa
4.2.	Turpinās pētniecības un inovācijas politikas analīzes instrumentu izstrādi	Pilnvērtīgi izmantot Komisijas sniegto statistikas un politikas analīzi	LSĪ 6. nodaļa
4.3.	Atbalstīs politikas apguves platformas un sekmēs starpvalstu sadarbību politikas jomā	Pilnvērtīgi izmantot starpvalstu iespējas politikas apguvē un sadarbībā	LSĪ 4. un 6. nodaļa

NOBEIGUMS

Šajā paziņojumā izklāstītajiem pasākumiem ir jānodrošina pētniecības un inovācijas politikas maksimāla efektivitāte, un tie ir izstrādāti saskaņā ar atjaunotajā Lisabonas stratēģijā uzsvērtajiem *koncentrācijas*, *sadarbības* un *vienkāršošanas* principiem. Paziņojumā ir jo īpaši sniegts visu līmeņu sinerģiju izveides pamats, tādēļ prioritārie jēdzieni *zināšanas un inovācija izaugsmei* ir ieguvuši dziļāku saturu. Ja ES vēlas sasniegt paredzēto mērķi un pilnveidot centienus pētniecības un inovācijas jomā līdz pasaules līmeņa intensitātei un efektivitātei, tās rīcībai, tostarp gan jauniem, gan atjauninātiem pasākumiem, ir jābalstās uz jau sasniegto un jāpāraug enerģiskā un noteiktā turpinājumā. Attiecīgos gadījumos Komisija arī ierosina iniciatīvas, kurās tiek kopīgi īstenota gan pētniecības, gan inovācijas politika galveno stratēģisko nozaru līmenī.

Nacionālajās reformu programmās, kas jāizstrādā saskaņā ar jauno, izaugsmei un nodarbinātībai veltīto Lisabonas partnerību, ir pilnā mērā jāiekļauj ar pētniecību un inovāciju saistītie uzdevumi. Visās jomās, kur starpvalstu sadarbība var nodrošināt ievērojamu pievienoto vērtību, nacionālās reformu programmas papildinās Kopienas finanšu mērķatbalsts

Eiropas mēroga pētniecības un inovācijas pasākumiem, ieteikumi saskaņotai politikas izstrādei un uzlabotas pieredzes apmaiņas platformas. Tādējādi izveidosies patiesa Eiropas pētniecības un inovācijas telpa, kuras pamatu veidos katras dalībvalsts un tās reģionu labākie sasniegumi.

Šajā paziņojumā minētie pasākumi ir sīkāk izklāstīti paziņojumam pievienotajā dokumentā. Vajadzības gadījumā šajā dokumentā un tā pielikumā izklāstītos pasākumus ir paredzēts precizēt, ņemot vērā Eiropas sasniegumus pētniecības un inovācijas pastiprināšanā un uzlabošanā, kā arī diskusijā par finanšu perspektīvu 2007. - 2013. gadam gūtās atziņas. Nostāju ir paredzēts precizēt arī saskaņā ar izaugsmes un nodarbinātības partnerības īstenošanas gaitu.